

Дрібнюк О.Т.

викладач,

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

КОГНІТИВНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ПОРІВНЯННЯ З КОЛОРОНІМОМ

Категорія порівняння відображає тонке переплетення мислення і мови, що свідчить про пізнання людиною зовнішнього світу і накопичення знань про нього. Важливе місце у формуванні уявлення про навколишню дійсність займає людська свідомість, яка інтерпретує інформацію про світ, яку отримує за допомогою органів чуття і відповідно закріплює її в певних мовних одиницях [1]. «Логічна суть порівняння визначає його гносеологічну значимість, дозволяючи аналізувати однорідні поняття і предмети, враховуючи релевантні ознаки, порівняння дозволяє класифікувати, упорядковувати, оцінювати зміст буття і пізнання» [2].

Явища і об'єкти навколишньої дійсності мають кількісні і якісні характеристики, які відображаються людською свідомістю. Кодування смислу звертається до пам'яті, яка узагальнює попередній досвід людини. «Основним функціональним значенням системи засобів порівняння є відображення психічних процесів, які відбуваються в людській свідомості у відповідь на взаємодію з об'єктивною реальністю» [3, с. 5].

Порівняння з об'єктами навколишньої дійсності можливі завдяки семантичній спорідненості станів, якостей, що характеризують ці об'єкти.

У романі Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті» виявлено одне порівняння, яке містить колоративний компонент. Розглянемо приклад:

*After they left, I started getting sorry that I'd only given them ten bucks for their collection. But the thing was, I'd made that date to go to a matinee with old Sally Hayes, and I needed to keep some dough for the tickets and stuff. I was sorry anyway, though. Goddam money. It always ends up making you **blue as hell*** [4, с. 59].

Головний герой роману знайомиться з черниціями, які збирають гроші на благодійність. Не зважаючи на поганий настрій хлопця, його душевний дисонанс і негативне сприйняття довколишнього світу, герой отримує задоволення від спілкування з ними. Голден Колфілд (головний герой) дає десять доларів пожертви, проте пізніше жаліє, що дав замало грошей. Він робить висновок, що гроші завжди заставляють його жахливо почуватися (*making you blue as hell*). Отже, негативне ставлення

до матеріального світу виражається за допомогою порівняння з колоронімом, а також іменником *hell* з негативним семантичним значенням.

Ще одним прикладом порівняння з колоронімом є наступний уривок:

*And besides, I didn't even know where I was supposed to go. So what I did, I started walking over to the park. I figured I'd go by that little lake and see what the hell the ducks were doing, see if they were around or not, I still didn't know if they were around or not. It wasn't far over to the park, and I didn't have anyplace else special to go to – I didn't even know where I was going to sleep yet – so I went. I wasn't tired or anything. I just felt **blue as hell** [4, с. 78].*

Потративши всі кошти, Голден не знає куди йти. Психологічний стан головного героя характеризує порівняння *felt blue as hell*, що свідчить про внутрішню кризу пошуку власного «я», пригнічений стан та внутрішню порожнечу.

Отже, порівняння з колоронімом передають замкнутість, дратівливість, стрес, розчарування Голдена Колфілда. Порівняльні конструкції з негативним значенням передають вразливу, емоційно-хворобливу реакцію головного героя на світ.

Порівняльна конструкція з колоронімом характеризує образ головного героя, його психологічний стан. Створюючи художній образ, порівняльна конструкція виконує когнітивну функцію.

Список використаних джерел:

1. Березняк Н. А. Образ человека в когнитивном и семантическом аспектах категории сравнения / Н. А. Березняк // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. Филология. – М., 2009. – № 118. – С. 167-172.
2. Ильясова Л. И. Устойчивые сравнения с колоративным компонентом в английском и русском языках : автореф. дисс. канд. филол. наук, спец. 10.02.20. «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание». – Казань, 2009. – 10 с.
3. Панфилов В. З. Категория мышления и языка. Становление и развитие категории качества / В. З. Панфилов // Вопросы языкознания. – М.: Наука, 1979. – № 6. – С. 3-18.
4. Salinger J. D. The catcher in the rye / J. D. Salinger. – 73 p. – Режим доступу: www.pu.if.ua/depart/Inmov/resource/file/samostijna_robota/Catcher_In_The_Rye_-_J_D_Salinger.pdf